

LIMPOPO
PROVINCIAL GOVERNMENT
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

DEPARTMENT OF
EDUCATION

**NATIONAL
SENIOR CERTIFICATE**

MPHATO WA 10-12

SEPEDI LELEME LA GAE (HL)

LOCKDOWN ACTIVITY NO 8

LEPHEPHE LA PELE (1)

MORANANG 2020

MEPUTSO: 70

NAKO:1- iri

Palomoka ya matlakala ke 14

DITAELO LE TSHEDIMOŠO

1. Lephephe le, le arotšwe ka DIKAROLO TŠE THARO, e lego YA A, YA B le YA C.

KAROLO YA A: Khathuni (30)

KAROLO YA B: Dibopego le melao ya tšhomišo ya polelo (20)

2. Bala ditaelo KA MOKA ka tlhokomelo.

3. Araba dipotšišo KA MOKA.

4. Thoma KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE letlakaleng LE LEFSA.

5. Thala mothalo ka morago ga KAROLO YE NNGWE le YE NNGWE.

6. Thala mothalo ka morago ga karolo YE NNGWE le YE NNGWE.

7. Dikarabo di nomorwe go swana le dipotšišo.

8. Hlokomela mopeleto le tlhamo ya mafoko.

9. Nako yeo e akanywago ge go arabja lephephe le e ka ba ka tsela ye:

KAROLO YA A: Metsotso ye e ka bago ye 50

KAROLO YA B: Metsotso ye e ka bago ye 30

10. Ngwala ka bothakga le ka mongwalo wa go balega.

TLHAHLO MABAPI LE KHATHUNI

1. Baanegwa ka gare ga khathuni

- Ke bomang? Ke barutwana? Basadi, batšofadi, maphodisa, baoki goba mašole?
- Ke batho bjalo ka nna le wena
- Ba swantšhitšwe bjalo ka tlwaelo
- Polelommele, tlhagišo ya sefahlego le tswalano magareng ga baanegwa

2. Tikologo le bomafuri

- Tiragalo ye ke ya kae le gona neng? Mohlala: sekolong, kgorong ya tsheko, kerekeng, tshwaamare? Ke nakong ya sebjalebjale, segologolo?
- Ke nnete goba ke boitlhamelo?

3. Polelo le maswaodikga

- A na go dirišitšwe polelo ya mmileng, jargone goba polelo ya ka mehla?
- Mafoko, dikafoko goba lentšu le tee?
- Tšhomišo ya maswaodikga e ama bjang maikutlo le segalo.

4. Tiragalo

- Go diragala eng khathuning? Mohlala: ba a lwa? Ba a ngwala? Ba a seka? Ba a sega?

5. Tirišo ya ditho tša mmele/ polelommele

- Na tirišo ya ditho tša mmele e ama bjang tlhalošo?

6. Tirišo ya polelo

- Ya go tšea lehlakore, go sekamela ka lehlakoreng le tee,
- Polelo ya go kgethollo (batšofe, digole)
- Polelo ya maikutlo,
- Dithekniki tša polelo ya tšhušumetšo

7. Dipudula

- Ya go bolela le ya go nagana.

ITEKE MAHLATSE:

KAROLO YA A: TSHEKATSHEKO YA KHATHUNI

Lekodišiša khathune ya ka tlase gomme o arabe dipotšišo.

POTŠIŠO YA 1.1**1.1 SETŠWELETŠWA SA A**

[Mothopo:www.google]

- 1.1.1 Tsopola polelo ya go kgetholla go tšwa khathuneng ye. (1)
- 1.1.2 Ke eng sa go laetša gore mokgalabje yo o tšofetše kudu? (1)
- 1.1.3 Bontšha phapano gare ga pudula ya 1 le ya 2. (2)
- 1.1.4 Hlaloša tikologo ya khathune le boithekgo bja setšweletšwa se. (2)
- 1.1.5 Hlaloša ka moo mothadi wa khathune a tšweleditšego lenyatšo la
bašemane ba ka gona. Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
- 1.1.6 Na ke ntlha goba kakanyo fela gore ngwana wa mosetsana ga a
abelwe dithoto? (1)

1.1.7 Na o a dumela gore kabo ya dithoto baneng e dirwe batswadi ba sa phela? Fahlela karabo ya gago ka lebaka. (1)

[10]

POTŠIŠO YA 1.2

SETŠWELETŠWA SA B

[Mothopo: Inthanete]

1.2.1 Tsopola polelo ya kgethollo mo khathuneng ye.

- A Ga re nyake banna ba bakoto mo
- B Re nyaka basadi ba bakoto mo.
- C Re nyaka basadi ba basese fela
- D Ga re nyake batho ba bakoto mo (1)

1.2.2 Efa modirišokgopelo wo o dirišitšwego mo. (1)

1.2.3 Ka dintlha TŠE PEDI akaretša mkgwa woo mothadi wa khathune a o dirišitšego go laetša gore monna wa go apara dipeketsana o na le lenyatšo. (2)

1.2.4. Hlatholla ka fao mothadi wa khathune a dirišitšego tšhomišo ya maatla a bolaodi le kgatelelo ka tirišo ya polelo ya tshekamelo ka lehlakoreng le tee. (2)

1.2.5 Hlaloša thekniki yeo mothadi wa khathune a e dirišitšego go laetša

gore monna yo mongwe ke motsebalegi mola yo mongwe a hloka mošomo. (2)

1.2.6 Utolla maikutlo a gago mabapi le tiragalo ya mo khathuneng. (2)

[10]

POTŠIŠO YA 1.3

SETŠWELETŠWA SA C

1.3.1 Kgetha karabo ya maleba. Khathune ye e laetša:

- A Maloko a lekgotla la baapei.
- B Maloko a lekgotlataolo la moepo

- C Maloko a lekgotla la bahlapetši.
- D Maloko a lekgotla la baipelaetši. (1)
- 1.3.2 Efa tšhomišo ya leina le 'boPhaahla' mo khathuneng ye. (1)
- 1.3.3 Bapetša tekatekano ya bong mešomong le polelo ya Phaahla mo khathuneng. (2)
- 1.3.4 Bontšha lehlathi le le dirišitšwego mo khathuneng o be o fe le mošomo wa lona. (2)
- 1.3.5 Hlatholla ka moo tšhomišo ya maatla a polelo e dirišitšwego go laetša lenyatšo ka gona khathuneng ye. Efa dintlha TŠE PEDI. (2)
- 1.3.6 Utolla maikutlo a gago mabapi le seema sa gore: 'Tša etwa ke ye tshadi pele di wela ka leope.' Thekga karabo ya gago. (2)

PALOMOKA YA KAROLO YA A: 30

TLHOMPHO E TLIŠA KATLEGO

1. Morutiši o ruta barutwana gore ba be le bokamoso bja go phadima. Ge o sa theeletše, o tla šitwa. Malose o rile ge a re phaphara! Ya ba selemo ke ngwagola.
2. O be a ke tira yo bohlejana mo ga re ga ngwaga. Lehono o šupa barutiši ka monwana. Ke tšeo di bonwago ke barutiši. Gare ga ngwaga ba leka ka mešogofela go fa barutwana tsebo eupša ga ba theeletšwe.
3. Mešomo ya gae le ya phapoši go bona ke kotlo mola e le yona e ba tlatšago ka tsebo ya go lebana le tlhahlobo ya mafelelo a ngwaga.
4. Bašemane ba rata segwera, ba itulela botshwelamare ka nako ya dithuto mola banenyana ba budušitše tsejana ya bookelong. O ka beakanya lapa le se gona? Gona o tla le beakanya wa tla wa le fepa ka eng o sa šome? Go bohlokwa go ba le kgetho ye botse ya segwera. Ba be le ditoro ba be ba fišagalelwe go di fihlelela.
5. Batswadi, mmušo le setšhaba ka moka ralokang karolo ye bohlokwa maphelong a bafsa. A re boleleng ge re bona ditiro tšeo di bušetšago bafsa morago bokamosong bja bona. Tau tša hloka seboka di šitwa ke ...

[Boitlhamelo]

- 4.1.1 Ngwala lefoko le le latelago ka letlago:

'Morutiši o ruta barutwana'

(1)

4.1.2 Kgetha karabo ya maleba: Lentšu leo le thaletšwego go lefoko la ka fase ke (leekiši/lelahlelwa).

Malose o rile ge a re phaphara, ya ba selemo ke ngwagola

4.1.3

Lebanya karabo ya maleba go tšwa go KHOLOMO YA B le YA A.

KHOLOMO YA A	KHOLOMO YA B
(a) Morutiši o ruta barutwana.	1.lefokopotšišo
(b)Batswadi, mmušo le setšhaba ke ...	2. Paronimi
(c) Ke leina leo le bopilwego ka diripa tše fapanego tša polelo.	3. Mainagohle
(d) O ka beakanya lapa le se gona?	4. Botshwelamare
	5. Honorofiki

1 X 4= (4)

4.1.4 Lefoko le le latelago le na le diphošo tša mopeleto le maswaodikga.

Le phošolle ka mokgwa wa go le ngwalolla.

'O be a ke tira yo bohlejana mo ga re ga ngwaga.' (3)

4.1.5 Kopanya mafoko a a latelago gomme o bope lefoko LE TEE la go kwagala:

Bašemane ba rata segwera. Ba itulela botshwelamare. (1)

4.1.6 Tšweletša lefoko le 'Bašemane ba rata segwera'.

(a) Ka polelotirišwa. (1)

(b) Ka kganetšo. (1)

4.1.7 Ngwala seema go tšwa temaneng o be o bolele gore gantši se šomišwa

neng polelong. (2)

[20]

PALOMOKA YA KAROLO YA B: 20

PALOMOKA YA LEPHEPHEPOTŠIŠO: 50

